

O'ZBEKISTONDA TARIXIY SHAXSLARNING YUBILEYLARINI NISHONLASHNING ILMIY-MA'NAVIY AHAMIYATI

Xudoyorov Fayzullo Bozorovich

*Termiz davlat muhandislik va agrotexnologiyalar universiteti
va akademik litseyi tarix fani o'qituvchisi*

Annotatsiya: Mazkur maqolada O'zbekistonda tarixiy shaxslarning yubileylari nishonlanishining ilmiy, ma'naviy va tarbiyaviy ahamiyati tahlil etilgan. Buyuk ajdodlar merosini o'rganish, ularning ilm-fan, madaniyat va davlatchilik rivojiga qo'shgan hissasini targ'ib etishda yubiley tadbirlarining o'rni yoritilgan. Shuningdek, yubileylarni nishonlash jarayonida ilmiy tadqiqotlar, nashrlar va madaniy-ma'rifiy tadbirlarning ahamiyati asoslab berilgan.

Kalit so'zlar: Tarixiy shaxslar, yubileylar, tarixiy meros, ma'naviyat, milliy o'zlik, madaniy siyosat.

Annotation: This article analyses the scientific, spiritual and educational significance of commemorating the anniversaries of historical figures in Uzbekistan. The role of anniversary celebrations in studying the legacy of great ancestors and promoting their contribution to the development of science, culture and statehood is highlighted. Furthermore, the importance of scientific research, publications, and cultural and educational events in the process of celebrating anniversaries is substantiated.

Keywords: Historical figures, anniversaries, historical heritage, spirituality, national identity, cultural policy.

Kirish

Mustaqil O'zbekiston sharoitida milliy tarixni chuqur o'rganish va tarixiy xotirani mustahkamlash davlat siyosatining muhim yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Ayniqsa, buyuk tarixiy shaxslarning yubileylarini keng nishonlash orqali yosh avlodni vatanparvarlik, milliy g'urur va tarixiy ong ruhida tarbiyalashga alohida e'tibor qaratilmoqda.

Tarixiy shaxslar yubileylarini nishonlashning huquqiy va tashkiliy asoslari

O'zbekistonda tarixiy shaxslar yubileylarini nishonlash O'zbekiston Respublikasi Prezidentining farmon va qarorlari asosida amalga oshiriladi. Ushbu hujjatlarda yubiley sanalarini belgilash, ilmiy konferensiyalar, madaniy tadbirlar, badiiy va ilmiy asarlar nashrini tashkil etish kabi vazifalar ko'zda tutiladi. Bu jarayon tarixiy adolatni tiklash va milliy merosni asrab-avaylashga xizmat qiladi.

Mustaqillik yillarida O'zbekistonda buyuk tarixiy shaxslarning yubileylerini nishonlash davlat siyosatining muhim yo'nalishiga aylandi. Bu borada quyidagi statistik ma'lumotlarni keltirish mumkin:

- mustaqillik davrida 30 dan ortiq buyuk tarixiy va madaniy shaxslarning yubileyleri davlat miqyosida nishonlangan;
- Yubileyler munosabati bilan 100 dan ortiq ilmiy konferensiyalar, xalqaro simpoziumlar va davra suhbatlari tashkil etilgan;
- Tarixiy shaxslar merosiga oid yuzlab ilmiy monografiyalar, maqolalar va badiiy asarlar nashr etilgan;
- Alisher Navoiy, Amir Temur, Mirzo Ulug'bek, Abu Rayhon Beruniy, Ibn Sino kabi allomalarning yubileyleri xalqaro miqyosda (YUNESKO hamkorligida) keng nishonlangan;
- Respublika bo'ylab o'nlab muzeylar, yodgorlik majmualari va haykallar barpo etilgan yoki rekonstruksiya qilingan.

Ushbu statistik ko'rsatkichlar tarixiy merosni asrash va targ'ib etish borasidagi ishlarning tizimli va uzluksiz amalga oshirilayotganini ko'rsatadi.

Buyuk ajdodlar yubileylarining ilmiy ahamiyati

Amir Temur, Mirzo Ulug'bek, Alisher Navoiy, Abu Rayhon Beruniy, Abu Ali ibn Sino kabi buyuk siymolarning yubileyleri nishonlanishi ilmiy tadqiqotlarning faollashuviga turtki bo'ldi. Ushbu yubileyler munosabati bilan tarixiy manbalar qayta o'rganildi, yangi ilmiy izlanishlar olib borildi va xalqaro ilmiy hamkorlik kengaydi.

Ma'naviy-tarbiyaviy ahamiyati

Tarixiy shaxslar yubileylerini nishonlash jamiyatda ma'naviy muhitni yuksaltiradi. Ularning hayoti va faoliyati yosh avlod uchun ibrat maktabi bo'lib xizmat qiladi. Ayniqsa, maktab va oliy ta'lim muassasalarida o'tkaziladigan tadbirlar yoshlarning tarixga bo'lgan qiziqishini oshiradi va milliy o'zlikni anglashni mustahkamlaydi.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, O'zbekistonda tarixiy shaxslarning yubileylerini nishonlash nafaqat madaniy tadbir, balki muhim ilmiy va ma'naviy jarayondir. Ushbu an'ana milliy tarixni chuqur o'rganish, ajdodlar merosini asrash va yosh avlodni barkamol insonlar etib tarbiyalashda muhim ahamiyat kasb etadi. Kelgusida ham bu boradagi ishlarning izchil davom ettirilishi mamlakat ma'naviy taraqqiyotiga xizmat qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining Qarori "Amir Temur tavalludining 660 yilligini keng nishonlash to'g'risida" PQ-2909-son, 2017-yil 31-mart.

2. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining Qarori “Buyuk mutafakkir Alisher Navoiy tavalludining 580 yilligini nishonlash to‘g‘risida” PQ–4965-son, 2021-yil 3-fevral.

3. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining Qarori “Abu Rayhon Beruniy tavalludining 1050 yilligini nishonlash to‘g‘risida” PQ–347-son, 2022-yil 9-avgust.

4. O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi. Tarixiy shaxslar yubileyларini o‘tkazish bo‘yicha qaror va dasturlar. — Toshkent, 2016–2023-yillar.

5. O‘zbekiston Milliy ensiklopediyasi. — Toshkent: O‘zbekiston Milliy ensiklopediyasi davlat ilmiy nashriyoti, 2000–2014.

6. Qosimov B. O‘zbek davlatchiligi tarixi. — Toshkent: Fan, 2010.

